

Аміров А. О.

аспірант кафедри політичної теорії

Національний університет «Одеська юридична академія»

ДИСКУРС МАС-МЕДІА ЩОДО ЗОВНІШНЬОПОЛІТИЧНОГО ВИБОРУ УКРАЇНИ

Зовнішня політика будь-якої держави у сучасних умовах має бути спрямована на реалізацію та захист національних інтересів у геополітичному просторі. Відносно України, яка здобула Незалежність у 1991 році під впливом тектонічних трансформацій світової політики, це актуалізує потребу визначення сутності національних інтересів (що не виключає їх подальшого переосмислення під впливом факторів внутрішньої та міжнародної політики) та системну реалізацію євроінтеграційного курсу, обраного після подій 2013-2014 років. Щодо національних інтересів, то у процесі реалізації зовнішньої політики їх цілком можливо розглядати як державні інтереси. Адже однією із цілей зовнішньої політики є захист національної безпеки, а основним суб'єктом тут виступає саме держава, її організація.

Як зазначає П. Шляхтун, «Зовнішня політика – це політика держави у сфері міждержавних відносин... Функції зовнішньої політики – охорона, репрезентативно-інформаційна і організаційно-переговорна – дають можливість реалізувати її стратегічну мету: забезпечення національної безпеки держави, примноження її загального потенціалу, підвищення міжнародного престижу... Кожна національна держава у своїй зовнішній політиці як сукупності військових і дипломатичних, економічних і правових засобів намагається найбільш оптимально реалізувати свій національний інтерес» [4].

При цьому, національний інтерес не можна підміняти вузькими ідеологічними інтерпретаціями, зводити його до інтересу окремої групи, правлячої еліти, «партії влади» тощо. Це означає, що національний інтерес (який у вимірі зовнішньої політики постає як державний інтерес) не може кардинально змінюватись після чергової ротації еліт за результатами виборчої кампанії.

На думку М. Кулініча національний інтерес представляє собою «... консолідований результат інтелектуального пошуку науковців, представників інститутів громадянського суспільства та політичного керівництва держави щодо відповіді на питання стосовно потреб подальшого розвитку кожного індивіда, суспільства та держави і, відповідно,

захисту їх від зовнішніх та внутрішніх загроз» [2].

Як бачимо, у даному визначенні наголос робиться на взаємному зв'язку внутрішньої та зовнішньої політики щодо реалізації національного інтересу. Він представлений у трьох підходах: – зовнішня політика є продовженням внутрішньої політики, її наслідком; – вони є тотожними, бо спрямовані на отримання та утримання влади; – внутрішня політика держави залежить від її міжнародного впливу та місця у геополітичному просторі, тобто внутрішня політика залежить від успішності зовнішньої політики. З одного боку, має бути забезпечений міцний зв'язок між внутрішньою політикою та зовнішньополітичним курсом. З іншого – вкрай важливою є спадкоємність зовнішньої політики, відданість визначеному курсу. Це протиріччя вирішується через розрізнення зовнішньої та міжнародної політики. У зовнішній політиці єдиним актором виступає держава, а от брати участь у міжнародній політиці можуть інститути громадянського суспільства (включно з опозиційними політичними партіями, представниками мас медіа), організації міжнародного характеру.

Дискурс мас медіа щодо зовнішньополітичного вибору України після президентських та парламентських виборів формується в умовах «перезавантаження» влади, визначення нових пріоритетів внутрішньої та зовнішньої політики, пошуку відповіді на питання щодо сутності національного інтересу тощо. Перші кроки влади у зовнішній політиці відбуваються одночасно із активізацією опозиційних сил. Поступово опозиційні політичні лідери відходять від «інформаційного шоку», обумовленого результатом В. Зеленського у другому турі президентських виборів, перемогою партії «Слуга народу» на парламентських виборах та формуванням «монобільшості» у Верховній Раді України.

Варто погодитись із Д. Яковлевим у тому, що «сьогодні універсальні тенденції формування інформаційного простору, зберігаючи тенденцію до контролю над інформацією, упевнено витісняють саму можливість відповіді населення (тобто безпосередньо комунікаційну складову політичної взаємодії) на периферію стосунків влади і громадян. Що вказує на те, що наслідки інформаційного шоку у посткомуністичному суспільстві набагато небезпечніші, ніж привид перспективи тотального контролю над соціумом з боку навіть найбільш потужних фінансово-промислових груп» [5].

У дискурсі мас медіа щодо зовнішньополітичного вибору України одними із основних питань залишаються наступні. По-перше, взаємодія України з ключовими партнерами та міжнародними гравцями. По-друге, забезпечення міжнародної допомоги у протистоянні «гібридній агресії».

По-третє, підтримка з боку ЄС та НАТО обраного європейського та євроатлантичного курсу України. Зокрема, цим проблемам багато уваги приділяється у матеріалах видання «Дзеркало тижня». В якості прикладу можна навести таку інформацію: «Столтенберг назвав Україну і Грузію найближчими партнерами НАТО. Згідно з програмою саміту заплановано зустріч «Ласкаво просимо назад. Діалог з офіційними особами» (англ. Welcome Back and Conversation with Official) за участю президента України Петра Порошенка і президента Грузії Георгі Маргелашвілі. Однак прем'єр-міністр Угорщини Віктор Орбан заявив про те, що блокуватиме будь-яке рішення по лінії Україна-Грузія-НАТО, яке буде ухвалене під час саміту Північноатлантичного альянсу» [3]. Як бачимо, буквально у двох абзацах міститься інформація як щодо підтримки євроатлантичної інтеграції України, так і щодо об'єктивних складнощів її реалізації.

У статті «Громадські активісти окреслили Зеленському «червоні лінії» йдеться про небезпеку зміни зовнішньополітичного курсу після президентських виборів. Наголос робиться на неприпустимості «... виконання, на шкоду національним інтересам, ультимативних вимог держави-агресора або досягнення компромісів з Кремлем ціною поступок за рахунок національного суверенітету, територіальної цілісності й устрою та незалежної внутрішньої і зовнішньої політики України» [1].

На сучасному етапі топ-темою дискурсу має медіа щодо зовнішньополітичного вибору України стає зустріч у «нормандському форматі».

Список використаної літератури:

1. Громадські активісти окреслили Зеленському «червоні лінії» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://dt.ua/POLITICS/gromadski-aktivisti-okreslili-zelenskomu-chervoni-liniyi-312240_.html
2. Кулініч М.А. Україна у новому геополітичному просторі: проблеми регіональної та субрегіональної безпеки / М. Кулініч. – К.: НІСД, 1994. – Вип. 29
3. Столтенберг назвав Україну і Грузію найближчими партнерами НАТО [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://dt.ua/article/print/POLITICS/stoltenberg-nazvav-ukrayinu-i-gruziyu-nayblzhchimi-partnerami-nato-282703_.html
4. Шляхтун П.П. Політологія (теорія та історія політичної науки) [Електронний ресурс]: Навчальний посібник. – К.: Либідь, 2005. – 576 с. – Режим доступу: <http://politics.ellib.org.ua/pages-2021.html>
5. Яковлев Д. В. Комунікативні чинники формування демократичної політики / Д. В. Яковлев // Сучасна українська політика. Політики і політологи про неї. – К., 2007. – Вип. 9. – С. 167–175.

Голова оргкомітету:

Аракелян Мінас Рамзесович – перший проректор, доктор юридичних наук, професор, Національний університет «Одеська юридична академія».

Заступники голови оргкомітету:

Ульянова Галина Олексіївна – проректор з навчальної роботи, доктор юридичних наук, професор, Національний університет «Одеська юридична академія»;

Туляков В'ячеслав Олексійович – проректор з міжнародних зв'язків, доктор юридичних наук, професор, Національний університету «Одеська юридична академія».

Паралелі та контрасти: мова, культура, комунікація : матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції (15 листопада 2019 р.) / за загальною редакцією Н. В. Петлюченко. – Одеса : Фенікс, 2019. – 157 с.

ISBN 978-966-928-463-1

Матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції містять дослідження проблем порівняльно-історичного, типологічного, зіставного, міжкультурного та контактного мовознавства, юридичної лінгвістики, перекладу, теорії комунікації та інформаційних технологій у лінгвістиці.

Видання буде корисним для філологів, магістрів, аспірантів, докторантів, викладачів.

УДК 81